

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredne nedelje in praznike. — Inserati do 30 petič & Din 2.—, do 100 vrst Din 2.50, od 100 do 300 vrst & Din 3.—, večji inserati petič vrsta Din 4.—. Popust po dogovoru. Inseratni davek posebej. — Slovenski Narod velja mesečno v Jugoslaviji Din 12.—, za inozemstvo Din 25.—. Rokopisi se ne vračajo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Knafljeva ulica št. 5.
Telefon št. 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126.

PODRUŽNICE:
MARIBOR, Grajski trg št. 8. — — — CELJE, Kocenova ulica 2. — Tel. 190.
NOVO MESTO, Ljubljanska c., tel. št. 26. JESENICE, Ob kolodvoru 101. — —
Račun pri poštne čerkovnem zavodu v Ljubljani št. 10.351.

Protest angleških intelektualcev proti fašističnemu nasilju Spomenica na ves civilizirani svet — Novi procesi pred fašističnim tribunalom — Metode fašistične tajne policije

London, 19. januarja. Povodom procesa proti italijanskim intelektualcem pred izrednim fašističnim tribunalom v Rimu, je skupina uglednih angleških intelektualcev z birminghamskim nadškofom na čelu naslovila spomenico na ves civilizirani svet, v kateri protestira proti temu nezapisanemu fašističnemu nasilju in zahteva, naj se izvrši ta proces pred rednim sodiščem, da bo imela javnost kontrolo in da bo obtožencem omogočena svobodna izbira zagovornikov. Fašistični izredni tribunal, naglašajo spomenica, vrši svoje razprave v tajnosti in pripušča le najzanesljivejšim fašističnim zaupnikom. Kontrola javnosti je popolnoma izključena, kar se je pokazalo zlasti že pri procesih proti Hrvatim in Slovincem, zlasti pri onem v Trstu.

Kakor poročajo angleški listi, se bodo tej akciji angleških intelektualcev pridružili tudi intelektualci iz Francije in raznih drugih držav.

Pariz, 19. januarja. Tukašnji listi so poročali, da se bo te dni vršil v Rimu proces proti 24 italijanskim intelektualcem, ki so bili aretirani po nalogu tajne fašistične policije OVRA. Sedaj pa službeno poročajo iz Rima, da se bo 22. t. m. pričel proces proti dvema skupinama kmetov in delavcev iz Julijske Krajine, ki so obtoženi

komunistične propagande. Ta dva procesa bosta zaključena do 28. januarja, na kar se bo 30. ali 31. januarja pričel pred izrednim tribunalom za zaščito države proces proti 23 antifašistom. Vsi obtoženi so ugledni intelektualci, mnogi med njimi so bili v svetovni vojni tudi odlikovani.

Med drugimi je obtožen tudi generalštabni kapetan Ferruccio Parri. 24. obtoženc iz te skupine, dr. Umberto Ceva, je kakor znano izvršil na božični večer v zaporu samomor. Ceva je bil z ostalimi intelektualci aretiran koncem meseca novembra, ko je prvič stopila v akcijo tajna fašistična policija. Vse aretirane intelektualce je obtožil fašistični agent provokator Del Re, ki je pred meseci stopil v stike s protifašisti, katere je nagovarjal, naj začno odločno teroristično akcijo. Del Re je poteval v Bruselj, kjer je apeliral na bivšega italijanskega zunanjega ministra grofa Sforzo, naj podpre teroristično akcijo v Italiji. Sforzo je takoj sumil, da ima opravka s fašističnim provokatorjem in zaradi tega z njim ni hotel razpravljati. Del Re je nato sam izdelal bombe in jih oddal raznim intelektualcem, s katerimi je bil v stikih. Naslednjega dne so bili vsi ti intelektualci aretirani.

Te informacije potrjuje tudi znani

italijanski zgodovinar Salvemini, ki je o tem napisal članek v pariški »Volonte«. Tudi on naglašajo, da je Del Re fašistični agent-provokator, ki je prišel v Bruselj samo zato, da bi kompromitiral bivšega ministra Sforzo. Predlagal je, naj bi se na dan obletnice fašističnega pohoda v Rim izvršili razni atentati in nastavljal peklenški stroj v cerkvi Sv. Petra v Rimu. Tem njegovim zankam pa ni nihče nasledel. Kljub temu pa je Del Re znal kompromitirati ljudi, ki so fašizmu neprijetni. Značilno je, da je Del Re, kakor zatrjuje Salvemini, dne 2. novembra prišel iz Italije v Lugano in se od tam javil protifašističnim emigrantom, proseč jih denarne podpore in zatrjujoč, da so hoteli fašisti izvršiti nanj atentat, da pa jim je pobežal.

Dr. Umberto Ceva, ki je izvršil v zaporih samomor, je po informacijah »Chicago Daily Newsa« storil ta obupni korak samo zaradi tega, ker so hoteli od njega s torturami izsiliti priznanje, kdo ga je nagovarjal za protifašistično akcijo. Ceva ni vedel, da je Del Re fašistični agent in ga zaradi tega ni hotel izdati, marveč je raje sam šel v smrt. Njegovo truplo so skrivaj sežgali, a pepela kljub vsem prošnjam niso hoteli izročiti rodbini, marveč so ga stresli na smetišče.

Epidemija hripe na Dunaju

V zadnjih dveh dneh je umrlo 200 ljudi. — Bolnice prenapolnjene

Dunaj, 19. januarja. Kakor poročajo današnji dunajski listi, je pol Dunaja obolelo na hripi. Vse bolnice so prenapolnjene, tako da ne morejo več sprejemati bolnikov. Vsi zdravniki so takorekoč mobilizirani in noč in dan na nogah. Po sklepu mestne občine so zaprli več šol in preuredili šole v zasilne bolnice. Večina slučajev obolenj na hripi je bila sprva zelo lahke narave, v zadnjih dneh pa se pojavlja neke vrste epidemija pljučne kuge, ki konča v večini primerov s smrtnim izidom. Tekom zadnjih dveh dni je umrlo na Dunaju nad 200 ljudi. Mestni filžikat je za danes dopoldne sklical po-

sebno konferenco strokovnjakov, na kateri bodo sklepali o varnostnih ukrepih proti širjenju te vedno nevarnejše epidemije.

Po vesteh dunajskih listov se pojavlja epidemija hripe tudi v Berlinu, Pragi in drugih večjih centrih.

Širjenje hripe v Angliji

London, 19. januarja. V vsej Angliji se silno širi hripa. V Aldershotu je obbolelo mnogo vojakov. Vojaška bolnica v Cambridgu je prenapolnjena. Včeraj so konstatirali samo v Aldershotu med vojaštvom nad 100 novih primerov hripe.

Socialisti odrekli podporo Steegovi vladi

Sklep strankinega kongresa odklanja vojaške kredite in odreja vladi nadaljno podporo

Pariz, 19. januarja. AA. Po dolgi razpravi je socialistični kongres sprejel z 2161 proti 1286 glasovom resolucijo, ki v njej izraža zaupnico socialistični parlamentarni delegaciji. Socialistični interesi, pravi resolucija, ne dovoljujejo takih potez in glasovanj, nasprotnih tradicijam stranke. Resolucija odklanja vojaške kredite, ki so jih nekateri predlagali, da preprečijo padec Steegovega kabineta in s tem povratek desničarske vlade.

Steegova vlada je s tem prišla v zelo mučen položaj. Zelo dvomljivo je, ali bo vlada brez podpore socialistov lahko izglasovala te kredite, ki pa jih smatrajo v vladnih krogih za neobhodno potrebne, če hoče Francija obvarovati svoj mednarodni prestiž. V političnih krogih sodijo, da bo imel ta sklep socialistične stranke za Steegovo vladno usodne posledice.

Zasedanje Sveta DN

Danes dopoldne je bilo otvoreno 62. zasedanje. — Tajna seja. — Živahni razgovori med državniki v Ženevi

Ženeva, 19. januarja. AA. Danes dopoldne je bilo otvoreno 62. zasedanje Sveta Društva narodov. Zasedanje je otvoril angleški minister za zunanje zadeve Henderson.

Pred javno sejo je bila tajna seja Sveta. Razpravljali so o internih vprašanjih in o imenovanju in napredovanju uradnikov tajništva Društva narodov.

Ženeva, 19. januarja. AA. Včerajšnji dan je bil posvečen medsebojnim obiskom in razgovorom. Briand se je setal z nemškimi ministrom za zunanje zadeve Curtiusom.

Poljski minister za zunanje zadeve Zaleski se je sporazumel s poročevalcem o manjšinskem vprašanju glede načina razprave.

Francooski minister Loucheur je imel sestanek z dr. Benešem, dr. Marinkovičem, Quinones de Leonom, Mihaelisom in z drugimi. Razpravljali so o gospodarskih vprašanjih.

Rim, 19. januarja. AA. Italijanski minister za zunanje zadeve Grandi je govoril v

ženevskem odboru za proučitev vprašanja o evropski uniji v italijanskem jeziku.

Ženeva, 19. januarja. AA. Nadkomisar v Gdansk, Gravin, je prišel v Ženevo. Tu se bo setal s poljskimi juristi in praviki iz Gdanska, da uredi vprašanje pristanišča v Gdansk in financiranja pristaniških gradbenih del.

Berlin, 19. januarja. Ženevski dopisnik lista »Deutsche Allgemeine Zeitung« poroča, da bo komisija za evropsko zvezo povabila v najkrajšem času Rusijo, naj se udeleži sej te komisije. Dopisnik naglašajo, da je bila debata o pristopitvi Rusije zgolj pretveza in da se omogoči krogom, ki so bili proti sodelovanju Rusije, da revidirajo svoje stališče.

Pariz, 19. januarja. AA. Posebni poročevalci »Petit Parisien« piše iz Ženeve, da je spor med Nemčijo in Poljsko popustil in da se niso uresničile prvotne bojzani. Zahteva nemških nacionalistov, naj bi posebna nemška komisija preiskala dogodeke na Poljskem, po vsej priliki ne bo sprejeta.

Mussolini v vlogi pacifista

Pariz, 19. januarja. V tukašnjih listih je bil objavljen razgovor z Mussolinijem o njegovem zadnjem političnem govoru. Mussolini je dejal, da je vsak norec, kdor misli, da je Italija za vojno. »Jaz nočem vojne,« je naglasil Mussolini, »niti ne ključem katastrof nad človeštvo. Italija hoče živeti v miru in ne išče vojnih konfliktov.«

Smola Johnsonove

Varšava, 19. januarja. Včeraj ob 11.50 dopoldne je Amy Johnson odletela v svojem letalu »Gypsy« proti Berlinu, kjer so jo pričakovali v popoldanskih urah Medtem pa je bila letalka prisiljena pristati na pol poti med Varšavo in Poznanjem, ker se je letalo nekoliko pokvarilo. Pristala je pri Kłodzki na posestvu nekega dobroznane poljskega lastnika. Letalki je odpoval na pomoč ataše angleškega poslanstva v Varšavi z nekoliko mehaniki, ki bodo popravili letalo.

Zemljevid starega Rima

Rim, 19. januarja. Dr. Thomas Ashby, znameniti angleški arheolog in največja živča avtoriteta v poznavanju starega Rima in njegove okolice, je daroval italijanskemu kralju topografsko mapo starega Rima, ki je nenavadno točno in skrbno izdelana. Kopiji te mape sta dobila tudi Mussolini in papež.

Mapo je izdelal pokojni profesor Samuel Platner. Označena ima vsa starinska poslopja v Rimu in je velike vrednosti za profesionalne in amaterske arheologe.

Politična amnestija v Rusiji

Moskva, 19. januarja. Ob priliki desetletnice ustanovitve sovjetske republike v Dgestanu je izvršni odbor sovjetske republike proglasil amnestijo za politične zločince.

Volitve v ruske sovjete

Moskva, 19. jan. Volitve v ruske sovjete se nadaljujejo ob veliki udeležbi volilcev. V Leningradu je volilo do sedaj 98% volilcev. Dne 25. januarja bodo volili v Moskvi. Volilni shodi so zelo dobro obiskani. Na delu je volilo 77% napram 60% v l. 1929. Zelo velika je tudi ženska volilna udeležba.

Sprejem strank pri banu ta teden odpade

Ljubljana, 19. januarja. AA. G. ban dr. Marušič Drago in g. pomočnik bana dr. Pirkmajer Otmar v torek 20. t. m. in v petek 23. t. m. zaradi zasedanja banskega sveta ne bosta sprejemala strank.

Zopet hud potres v Mehiki

V porušeni cerkvi je našlo smrt nad 70 ljudi. — Potresni sunki se še nadaljujejo

Mexico City, 19. januarja. V mestu Cuclapova v bližini Oaxa, kjer je bil center zadnjega potresa, je včeraj razsajal zopet močan potres. Potres je nastal okrog 10. dopoldne, ko so bili ljudje baš zbrani v cerkvi. Sredi maše se je zemlja nenadoma zazibala. V naslednjem hipu se je porušil nad 40 metrov visok zvonik. Padel je na cerkev in jo porušil. Nad 70 ljudi, ki so bili v cerkvi je našlo smrt pod razvalinami. Le oni,

ki so bili v bližini izhoda, so se rešili. V mestu je zavladala strašna panika. Vse je begalo zmedeno po ulicah in se skušalo čimprej rešiti iz mesta v okolico. Potresni sunki so se nadaljevali še ves dan ter je bilo porušeni tudi mnogo drugih poslopij. Skupno število žrtev včerajšnjega potresa še ni znano, sodijo pa, da je precej veliko, ker je potres divjal tudi v drugih pokrajinah.

Pot angleškega prestolonaslednika v Južno Ameriko

London, 19. jan. AA. Angleški prestolonaslednik je odpoval v Pariz s svojim letalom »Posmoth«. Spremljal ga je brat princ Georg. Danes odpoletja angleška princesa v Santander, kjer se bosta vkrcala na križarko »Oropesa«. V prihodnjih 6 tednih bo waleški princ potoval po državah Južne Amerike. Obiskal bo Ande in jezero Titicaca. S seboj je angleški prestolonaslednik tudi topot vzlet kinematografski aparat, ki ga je rabil že lani v Afriki. Trgovski krogi polagajo največjo važnost v to, da bo princ otvoril velerazstavo trgovine v Buenos Airesu.

Potovanje španskega kralja v Ameriko

Madrid, 19. januarja. s. Več južnoameriških držav in Zedinjene države Amerike so se informirale pri maršalatu španskega dvora, ali namerava španski kralj napraviti za letošnje leto določeno potovanje po Ameriki. Maršalat dvora je odgovoril, da zaenkrat nihče ne misli na odgoditev tega potovanja, ki se bo pričelo spomladi in bo trajalo do jeseni. V madridskih političnih krogih izražajo bojazen, da bodo nezadovoljni vojaški krogi izkoristili kraljevo odsotnost za nov revolucionarni pokret in da je zaradi tega potovanje kralja Alfonza v Ameriko dokaj nesigurno.

Mezdni pokret tekstilnega delavstva v Angliji

London, 19. januarja. Z današnjim dnem je bilo izprtih 250.000 tekstilnih delavcev. Kljub vsemu prizadevanju delavskih organizacij delodajalci niso popustili. Če v teku enega tedna ne bo prišlo do sporazuma, bo število izprtega delavstva v tekstilni industriji naraslo na 500.000.

Manchester, 19. januarja. Dolgotrajna pogajanja za doseg sporazuma v tekstilni industriji so se po 11 urni seji definitivno razbila.

Tako bo ustavila obrat celokupna tekstilna industrija v Lancashiru, ki zaposluje nad 250.000 delavcev, kar bo za to industrijo, ki je že itak veliko izgubila na svetovnih tržiščih velik udarec.

Senzacionalen samomor ameriškega industrijca

Newyork, 19. jan. Samomor predsednika svetovno znane mesne in konzervne tovarne v Chicagu Armour et Comp. Etson Whitea, ki je iz petega nadstropja svoje hiše skočil skozi okno in obležal na cestnem tlaku s polomljenimi udji, je izzval v vseh gospodarskih krogih ogromno senzacijo. Vsi znaki kažejo, da je White skočil v samomorilnem namenu na ulico. Bil je znan daleč preko mej Amerike, kjer je užival povsod velik ugled. Strašni samomor je najbrže v zvezi z dejstvom, da je imela tvrdka v preteklem letu zaradi splošne gospodarske krize velike izgube.

Sneg v Italiji

Milan, 19. januarja. AA. Nenavadno silni snežni viharji so divjali včeraj nad Srednjimi Apenini. Promet med Parmo in Spez-zio je bil prekinjen.

Borzna poročila.

LJUBLJANA BORZA.

Devize: Amsterdam 22.775, Berlin 13.44 —13.47 (13.455), Bruselj 7.8955, Budimpešta 9.8877, Curih 1094.4—1097.4 (1095.9), Dunaj 794.39—797.39 (795.89), London 274.59—275.29 (274.89), Newyork 56.435—56.635 (56.635), Pariz 221.95, Praga 167.28 —168.08 (167.68), Trst 295.21—297.21 (296.21).

INOZEMSKA BORZE.

Curih: Beograd 9.1270, Pariz 20.2525, London 25.0836, Newyork 516.875, Bruselj 72.01, Milan 27.045, Madrid 53.—, Amsterdam 207.85, Berlin 122.775, Dunaj 72.625, Sofija 3.7375, Praga 15.30, Varšava 57.85, Budimpešta 90.225, Bukarešta 3.07.

Nove tarife z Italijo

Beograd, 19. jan. AA. Po obvestilu, ki so ga dobile gospodarske organizacije od generalne direktije državnih železnic, so začeli zbirati material za novo jugoslovensko-italijansko zvezno tarifo, ker bo dosežanja kmalu ukinjena. Generalna direktija poziva vse gospodarske zbornice in organizacije, da javijo čimprej predloge glede nove tarife.

Odgoditev srednjeevropske agrarne konference

Praga, 19. januarja. d. Srednjeevropska agrarna konferenca, ki je bila napovedana za 19. t. m. na Dunaju, bo odgodena na mesec februar, ker je sedaj mnogo priključitev vlad zaposlenih s pogajanjmi za zaključitev trgovinskih pogodb ali drugih mednarodnih dogovorov.

Misija Zinovjeva v inozemstvu

Moskva, 19. januarja. AA. V poučenih krogih trdijo, da je Stalin te dni poveril Zinovjevu važno mesto v tretji internacionali. Zinovjev bo odpoval v inozemstvo, kjer bo stopil v stike z agenti tretje internacionale. Listi tolmačijo Zinovjevo misijo v inozemstvu kot začetek nove akcije komunistične internacionale.

Odkritje mednarodne organizacije za prodajo mamil

Newyork, 19. januarja. AA. Policija je odkrila veliko mednarodno organizacijo, ki se je bavila s prodajo mamil. Organizacija sta vodila dva Parizana. L. 1930 je baje uvozila ta družba v Zedinjene države za 496 milijonov frankov morfija.

Nov top za obrambo proti letalom

London, 19. januarja. g. »Daily Express« javlja, da je angleška zračna obramba dobila v novem osemcolumskem obrambnem topu proti letalom orožje, ki popolnoma omogoča zračno obrambo Londona. Novi top ima tak mehanizem, da more v kotu 75 do 80 stopinj na daljavo do 9 km uspešno obstreljevati letala. Novi top bodo uvedli tudi v mornarici. Z njim bo mogoče obdati vsako letalo s takim zastorom granat, da bo vsako približevanje nemogoče.

Omejitev priseljevanja v Franciji

Pariz, 19. jan. Minister za delo izjavlja v »Matinuu«, da igra v zvezi s pobijanjem brezposelnosti vprašanje priseljevanja inozemskih delavcev v Francijo pomembno vlogo. Od l. 1918. je prišlo v Francijo nad 1.500.000 inozemskih delavcev. V normalnih časih bi to število ne bilo zadostno, toda sedaj je treba francoska dela pridržati Francozom. Zato bo kontingent priseljevalcev močno znižan. V prvem tednu januarja n. pr. prišlo v Francijo samo 528, izšlo pa se je okoli 2.300 inozemskih delavcev.

Protikomunistična akcija v Ameriki

Washington, 19. jan. AA. Preiskovalni odbor reprezentantne zbornice je predložil 14 predlogov proti komunistični propagandi v Zedinjenih državah. Odbor predlaga med drugim, naj se komunistična stranka proglasi za nezakonito ter naj Zedinjene države odpošljejo v taborišča lesnih trgovcev v Rusiji komisijo, ki naj poroča o tamonjskih delovnih razmerah.

Oh, zopet je minila nedelja

Včeraj smo imeli sicer ves dan gosto meglo, vendar pa nismo bili brez dogodkov

Ljubljana, 19. januarja. Res je minila... To je silno žalostno, ker je tako resnično. Marsikdo je spričo tega globoko vzdihnil. Se pravi — je vzdihnil. Ker... predpust je namreč in kmalu bo minil. Predpust je še vedno grešni čas in čas najslabših nad. Tako je bilo in bo. Ljudje pa še vedno bežajo, skačejo v zakonski jarem ali pa požirajo sline. Če je bilo včasih fletno na svetu, je zdaj še tudi. In včasih so vzdihovali, pa tudi mi vzdihujemo. Podedovali smo pač poleg predpusta tudi predpustne bolečine, skrbi in radosti po svojih prednikih in to je tudi vse in je dovolj. Nedelje imamo, predpust, nekoliko snega in mraza, zakaj bi se pa ne veselili ter uživali ta blaženi čas. Na svetu je vedno kaj vselega, za kar je vredno živeti, že zaradi nedelje. In to je tudi treba povedati v tolažbo čemernežem in obupanem, ki še ne vedo, zakaj so sploh na svetu.

Včeraj je bilo torej nedelja. V soboto je zopet prihrumel jug, ki je omehtal naše ceste in njih vedno odprte rane, pa so se nas včeraj dobrohotne sile vendar usmiliše, ceste so zopet zamrzle, kar je bilo nad vse prav že zaradi tega, ker pri nas praznujejo tudi cestarji gospodov dan (najbrž tudi druge dni) ter se ne ukvarjajo z blatom in drugo pocestno nesnago, jih pač prav nič ne briga. (Le zakaj si mi grenimo s tem sveto nedeljo?) Tudi se torej lahko reče o vremenu in se tudi mora, saj je od vremena marsikaj odvisno, celo razpoložljivost vse Ljubljane in njena nedeljska usoda.

No — vreme je bilo megleno, ljubljanska megla je smrdela in se vlačila ves dan nad mestom kot kuga, kot se vlačijo pač vse leto nad njim, če ni še kaj hujšega. In je povsem prav, saj je Ljubljancem dolga po megli ter se jim že po dveh dneh zbudi domotožje, če zapuste preljubo in predrago belo Ljubljano ter ne vidijo in vdihavajo sladke meglice. In še to dobro lastnost ima megla, da ljudje niso tako lačni kot drugje ter seveda zaradi tega pospravijo mnogo manj vaze, kar je velikega gospodarskega pomena. Tega se mi še niti ne zavedamo. Po drugih krajih mnogo težje žive samo zaradi pomanjkanja megle. In pomislite, koliko več bi se mi pogoltni, če bi ne imeli megle, noveletna statistika o tem je pa bila že itak porazna. Zato bi bila tudi kolosalna neumnost odpraviti meglo, o čemer naj premisslujejo sušiči barja in regulatorji Ljubljane. Zdej je še čas, niktare regulirati Ljubljano! Tisti milijončki, ki jih nameravajo porabiti za regulacijo Ljubljane, se pa dajo porabiti za druge, nič manj koristne stvari. Predpust je, vsepovsod plesi in plesi, ni hudar, da bi ne prišli tisti dinarčki kje drugje prav!

Pa pustimo to! Včeraj je bila nedelja, druge stvari nas ne smejo brgati. Po ulicah je bilo kolikor toliko živahno že dopoldne, nekateri so paradirali po mestu s smučmi, nekateri z drsalkami, zopet drugi pa s svojimi polovicami in četrtinami, s polnim pljuči so zajemali sladke zrak, je res hudo, ko človek nikdar ne pride na dan in je še sploh velika sreča, da se nekateri vsaj v nedeljo zbudijo ter zlezajo iz svojih gnezd. Nekoliko čudno je, da zdaj zadnje čase ljudje bojkotirajo postelje ob nedeljah, ko so jim bile nedelje doslej vedno za spanje namenjene, menda pa imajo ljubub temu dremuhi še vedno večino.

Zdaj so nedelje športne in ljudje jih dobro izkoristijo. Treba pa je tudi omeniti, da spada nedeljsko klovratenje po mestu tudi med šport, v katerem imajo seve ženske prvenstvo.

Včeraj je prišel v Ljubljano neki kmet — menda na predavanje o slovenskem kmetu — pa se je silno čudil, kam roma toliko ljudi po Štefančurjevi ulici in Aleksandrovski cesti. Pa kdo bi se ne čudil, marsikdo je najbrž šel gledat v Tivoli tistih 250.000 cvetic, ki pa še ne cveto, bodo pa še baje letos, saj ni napredka ne konca ne kraja — kmalu bomo imeli še najbrž ali gotovo, — viseče vrtove in še druga čudesa, poleg tega bomo pa še dan na dan po časopisju vedno slavili naše prekrasne ceste, ki so seve tudi unikum, še večje čudo kot tivolske češnje.

To vam je pa menda le znano, kaj se je godilo včeraj v Tivoliju, kam so romale tiste nepregledne množice ljudi! V Jakopičev paviljon, kam pa drugam! Ze dolgo ni bilo v Ljubljani umetniške razstave, no pa so prišli Ljubljancem včeraj zopet na svoj račun. Če je pa tudi slikar — nas ne zanima toliko.

Strahovita nesreča se je dogodila, ali bi se skoraj, ob 11. pred pošto. Neki avtomobil je bil skoraj prevrnil, ker je pa bil prizadeti človek ali pešec, ki je stal pred pošto na slabših nogah kot avto, je pač on padel, drugi so pa ugotovili, da leži. Ljudi je bilo tam okoli tedaj precej, kot rečeno, in vsi so hoteli videti, če res nekdo leži pred samo pošto, pa niso videli, ker je človek vstal, avto je pa je tudi zmagovito odkuril — pa je bilo konec zabave in katastrofe.

Treba je še povedati, da je bilo v Filharmonični dvorani dopoldne predavanje za naše meščanstvo, odnosno inteligenco o slovenskem kmetu — dobro obiskano, kar je treba pohvalno omeniti. Nekaj hvale vrednega, seve, takšno predavanje, da se naše meščanstvo seznani s kmetom, to je z »zabitim kmetavzarjem«. Vsi so napeto vlekli na gosposka usoda, da bi izvedli čim več o teh robavskih, ki jih imajo v želodcu s trga in ob »pridelujejo« tako vodeno mleko. Kaj bi pa naj silili lepega in pametnega o kmetu? Saj nihče drugi ne more biti pameten kot meščan, ki posluša taka predavanja kot če bi se govorilo o afriških opicah ali o malajskih divjakih. G. predavatelj pa je govoril o duši, odnosno o duševnosti slovenskega kmeta in nekateri poslušalci so kar zijali — kaj ima kmet tudi dušo? Marsikaj jim je bilo všeč, zlasti tisto, kako so se kmetje čudili, zakaj je papež reducirat praznike. Prišli so k župniku ter ga vprašali, zakaj da velikonočni ponedeljek ni več praznik. Hm, zato, ker so papež tako naredili. Kmetje pa so odprli usta na stežaj: — Kaj so je zdaj še papež zmešalo? Poslušalec so nadalje tudi izvedli, da je kmet verjen ali pa tudi ne, konservativen, trmast, delaven, da zna krasno govoriti — če ne čita časopisov — da je pesnik, ko vasuje pod Mickinim oknom in da je sploh še kolikor toliko brijten — samo državne zavesti mu manjka. Po predavanju so meščani navdušeno ploskali, pa se je vse srečno končalo.

Popoldne pa menda ni bilo več nič posebnega, kar bi bilo vredno črniti in papirja. Tako je pač v drugi polovici meseca, ko ves svet ni več vreden, da bi ga pes povopal. Seve si mnogi iz tega nič ne store.

Znamo je, da so se športniki smučali, drsali pa ne, ker je bilo drsališče zaprto, ter se pri tem gotovo dobro počutili dalje so bili polni tudi lokali, nekateri so se tudi napili kot mavre, najbrž na kredo, kako pa drugače, plesalo se je pa gotovo tudi, konec koncev pa je minila nedelja, kar je tudi prav, ker ni drugače.

slojje naj bi bilo pa tudi tako veliko, da bi v njem imela dosti prostora tudi pošta ali pa celo še policijska stražnica.

Ker bo pri odločitvi zaradi prepustitve nasvetovanega mestnega sveta morda hde mišliti, da ima mestna občina na tej strani premalo sveta, bi se tudi ta zadeva dala urediti tako, da bi mestna občina kupila del posestva, ki je last Oražnevega doma, kamor bi se potem lahko preselili sedanji najemniki za sokolsko telovadnico izbrane parcele. Rasen sveta dr. Oražnevega doma bi bilo pa mogoče kupiti še tri male parcele ob Dolenjski cesti, tako da torej mestnega načelnika ni treba skrbeti, kako bi se zadeva koristno uredila. Pošta, šola in Sokolski dom so enako nujna potreba in samo vprašanje časa, gotovo je pa sedaj prilika, da se vsi trije načrti realizirajo naenkrat z zidanjem skupnega poslopja, ker bi s tem občina prihranila prav znatno vsoto in dosegla največje koristi za to precej zapuščenost stran mesta ob Dolenjski cesti.

Eden v imenu mnogih.

Škandalozna pot na Prulah

Egiptovski temo, ki je vladala še do nedavnega na cesti do šole na Prulah do Zabajaka, so hvala bogu sedaj kolikor toliko odpravili s montiranjem novih električnih svetilk. V redu bi bilo sedaj samo še, da bi se mestni gradbeni urad ali pa posestniki novih vil na tej poti pobirali še za cesto oziroma hodnike pred svojimi vilami. Prava nemarnost in velika opasnost je ponudi pot v kostonjavi aleji, ki vodi tik ob ograji neke nove vile. Ze od poletja, kar se je nehalo delati, leže tam nametane cele kopice debelega kamena — navozili so ga menda za napravo hodnika, kakor bi človek sklepal po že položeni robnikih. In preko tega debelega kamena se moraš prebijati človek zlasti ponoči, če nočeš ga ziti pa sredi ceste v brozi in blatu. Mnenja smo pa, da bi morala biti prav ta pot, po kateri hodijo vsak dan cele trupe šolarjev v šolo in domov, po tolikem času še vendar enkrat urejena tako, da se spodobijo.

Mestno gradbeno vodstvo naj se zgane ter to zadevo uredi samo, ali pa opozori lastnika dotične vile, naj uredi ali hodnik ali pa odstrani tiste robnike ter kamnje, ki so posebno sedaj v snegu in zmrzalici pasantom v vedno opasnost. Prulčani.

Davek na rente

Davčna uprava Ljubljana mesto objavlja naslednji poziv k vložitvi prijav dohodkov, ki je zavezan davku na rente za davčno leto 1931.

Vsi, ki imajo dohodek iz imovinskih predmetov in imovinskih pravic morajo vložiti prijavo teh dohodkov v času od 20. januarja 1931 do 20. februarja 1931. Davek na rente se plača od dohodkov iz imovinskih predmetov in imovinskih pravic, ki niso zavezani nobenemu drugemu davku to je zemljarini, zgradarini, pridobitni, družbenemu in uslužbenemu davku.

Taki dohodki so zlasti:

1. obresti in rente obveznic (obligacij) države, samoupravnih občin, delniških družb, fondov itd. ako niso oproščene tega davka s specialnim zakonom;
2. obresti od posojil v kakršnikoli obliki n. pr. posojila na zaloge ali brez njih, menična posojila, hipotekarna posojila, kratkoročna posojila itd.
3. obresti od zaostalih kupnin;
4. obresti od hranilnih vlog v kakršni koli obliki;
5. zračne ali dosmrtno rente, alimentacije, rente med sorodniki;
6. rente za odstopljeno pravico izkoristiti izvestne patente, privilegije, dalje rente za odstop pravice kopati rude, izkoristiti rudniške vrelce itd.;
7. obresti in rente ter drugi prejemki iz imovine podjetij ali pravic iz inozemstva;
8. zakupnine in vsakovrstni drugi dohodki iz imovinskih predmetov in pravic, kar jih ni zavezanih drugemu davku (n. pr. najemnine za izposojeni fabrični inventar, najemnine za kopalnico, kavarniško, trgovsko opravilo, zakupnino za dovolitev oglasov in javnih nabikov, za prehod čez tuja posestva (servituti) itd.;
9. zakupnina za zemljišča, ako je ta večja od katastrskega čistega donosa.

Davčnih prijav ni treba vložiti:

1. za obresti državnih in samoupravnih in od obveznic delniških družb in fondov;
2. za obresti prioritarnih delnic delniških družb;
3. za obresti in rente, katere izplačujejo delniške družbe, država, samoupravne občine, fond, in v komunalne sirotinske blaginje. Če izplačujejo obresti in rente državi, pa samoupravna občina, javni fond, delniška družba in ostale osebe, ki plačujejo davek na dobiček (družinski davek) in komunalne sirotinske blaginje, pobira ta davek redno in v vsakem primeru dotična blaginja (dolžnik) o priški, ko izplačuje obresti in rente.

Davčna osnova za davčno leto 1931. so vsi fiktivni dohodki leta 1930.

Davčno prijavo mora izročiti upnik, to je oseba, kateri ti dohodki pripadajo. Če biva upnik v inozemstvu, mora vložiti prijavo dohodkov, ki mora tudi na mesto upnika plačati odstopajoči davek.

Davčno prijavo se mora vložiti pri podpisani davčni upravi ali pa pri mestnem načelnstvu v Ljubljani.

Če davčni zavezanec se predloži davčne prijave v roku, določenem v tem pozivu, plača kot kazen 3 odstotke od odmerjenega osnovnega davka, in ako prijave ne vložiti niti na pisni posvi v nadaljnjem roku 8 dni pa 10 odstotkov odmerjenega osnovnega davka.

Ako se v davčni prijavi z namenom, da bi se izognili plačilu davka, navedejo nerazumne izjave (podatki), ali ako se zataji

Jutri vam bo zapel nepezbani pevec „Rie Rite“ slovit

POSLEDNJI POLJUB

Jutri! Jutri! Premiera v Elitnem kinu Matici!

kak objekt ali vir dohodka, zadenejo davčnega zavezanca posledice iz člena 142 zakona o neposrednih davkih.

Ako davčni zavezanec ne zna pisati, ali ne zna prijave izpolniti, poda lahko napoved na zapisnik pri mestnem načelnstvu ali pri davčni upravi.

Vložitelju davčne prijave se prejem potrudi.

Končno se vse rentni zavezane moške osebe opozarjajo, da morajo po čl. 6 zakona o davku na neozmenjene moške osebe v svoji prijavi za rentno navesti njih status, daš so oženjeni, neozmenjeni, vdovci brez otrok odnosno ločeni in če vzdržujejo ženo in zakonske otroke.

Ljubljanska opera

(Križaj. — Gjungenec — Gavellova).

Gosp. Josip Križaj je te dni dvakrat zapored gostoval: kot Hasan aga in kot Mefto. Za znanca sta bili obe predstavi izredno užitek. Zakaj g. Križaj je Hasan aga igralski in prvič se popopolnil ter ga pač dovrši do viška zrele operne umetnosti. Njegov masivni, vendar mehki in prozni bas zveni kakor najplemenitejši bron, njegova petje je v vseh legah izenačeno lahko, njegova igra plastična, v detajlih izdelana, psihološki globoko premišljena in silno učinkovita. Križajev Hasan aga je prvotna kreacija, ki nam ne pride iz spomina.

Saj pa ima tudi izvrstno partnerko v gospe Vilmi Thierry — Kavčnikovi, odlični igralki in pevki, ki podaja tragično usodo Hasanaginice tako resnično in pretresljivo v tonih, gestah in mimiki, da žanje za njo vsepovsod najiskrenejše priznanje. G. g. Križaj in Kavčnikova sta umetniška dvojica v tej operi, ki dvigata predstavo na stopnjo močne umetnosti, s kakršno nismo rasvajali.

Križajev Mefto je takisto imponantna kreacija ki je izhajala sinoči pravcarje viharje aplavov. Ta Mefto je zasenčil s svojo porazno silo vse, kar smo jih kdaj slišali na našem odru. Pastoznost glasu, izredna profundnost in lahka višina, mehoba in prijetnost sredine v njegovem petju so enako občudovanja vredne. In njegova igra, resnično demonična, mestoma satanski humorna, je afektna vsehok.

Tudi sinoči je imel Križaj odlično partnerko, gospe Gjungenec — Gavellovo, ki je z Margaretto nastopila pri nas svoj že dolgo zaželjeni angažman. Jas je pospravilam v našem ansamblu kot priznana, v Zagrebu izredno popularno in v Beogradu prav izjemno priljubljeno pevko umetnico zares velikih pevskih in igralnih kvalitativ. Njen glas je zdrav, izredno prijeten, probojen in izobražen do popolnosti, njeno petje dovršeno v vsakem pogledu in njena igra vedno naravna, a odlična z močnim temperamentom. To je zrela umetnica, ki smo lahko ponosni nanjo in ne dvomimo, da se nam s njo obeta nov podvig cele vrste naših opernih predstav. Saj ima ta pevka velik repertoar in obvladuje s občudovanjem svojega glasu partije, ki se zajo v dramatično mladostno in mezo-sopranesko stroko.

Sinoči je žela z g. Križajem burno, vedno iznova se ponavljajoče priznanje. Fr. G.

Iz gledališke pisarne

DRAMA

Začetek ob 20.

Ponedeljek, 19. jan.: Sveti plamen. Red C.

Torek, 20. jan.: Zaprt.

Sreda, 21. jan.: Trije vaški svetniki, premijera. Red E.

Četrtek, 22. jan.: Zaprt.

Angloska drama Sveti plamen bo imela nocoj najbrž svojo sedmo predstavo v letošnji sezoni. Drama je imela lansko in letošnjo sezono pri nas prav lep uspeh vedel svoje prelepe vsebine. Glavne vloge igrajo gospe Sarčeva, gospe Marija Vera, gospe Mira Danilova ter gg. Kralj, Lavar, Jerman in Cesar. Režija je Milan Skrbinkova. Predstava se vrši za red C.

V sredo bo premijera velosabavne kmetke burke Trije vaški svetniki, katero smo videli nekako pred letom dni pri gostovanju Tegenseejev v Ljubljani. Igra je polna situacijske komike, izvrstnih valskih originalov ter raste njena napetost od dejanja do dejanja. Glavno vlogo prebrisanega starega Reemera župana Pomena igra g. Cesar, ki bo imel baš v tej igri priliko pokazati vse registe svojega sodnega humorja. Njegova partnerica reemera župana bo Polonica Juranova. Kmetki šanta, ki je vedno v zadregi, je g. Danč. Ostale izvrstne komične vloge igrajo ga. Raskarjeva, ga. Mira Danilova, ga. Gabrijelčičeva in gđ. Boltarjeva ter gg. Kaulder, Smerkolj, Lipah in Potokar. Režiser g. Fran Lipah. Predstava se vrši za red E.

OPERA

Začetek ob 20.

Ponedeljek, 19. jan.: Zaprt.

Torek, 20. jan.: Mignon. Gostovanje Julija Betetta. Red A.

Sreda, 21. jan.: Nina sama, punčka moja. Figurine. Red D.

Četrtek, 22. jan.: Così fan tutte. Gostovanje Julija Betetta. Red C.

John Boles nežno ljubavno pesem

Jutri! Jutri! Premiera v Elitnem kinu Matici!

Jutri se bo pela prvič v letošnji sezoni opera »Mignon«. Delo je polno lepih melodij ter žive vsebine. V partiji Lutharia nastopi naš rojak g. Betetto, sedaj član velike državne opere v Monakovem. Odlični basisti gostuje na našem odru samo par večerov. Luthario je ena izmed njegovih najboljših partij. V naslovni partiji nastopi gospe Zlata Gjungenec — Gavella, ki je znana kot sopranistinja in igralka odličnih kvalitativ. Opero dirigira g. Neffat. Predstava se vrši za abonma A.

V četrtek se bo pela po večletnem presledku Mozartova opera »Così fan tutte«, ki je dosegla pred leti na našem odru zelo krasen uspeh. V krasni basovski partiji nastopi g. Betetto. Ostalo zasedbo, ki je po večini nova, javimo prihodnjic.

Beležnica

KOLENDAR

Danes: Ponedeljek, 19. januarja 1931, katoličani: Kanut, pravoslavni: 6. januarja, Bogojavljenje.

DANAŠNJE PRIREDITVE

Drama: Sveti plamen. C. Kino Matica: Anna Christie. Kino Ljubljanski Dvor: 3 milijoni dolarjev.

Kino Ideal: Karavana pustinje. Predavanje za obrtne vajence v Mestnem domu. Predava dr. Rapa.

DEZURNE LEKARNE

Danes Bahovec, Kongresni trg, Ustvar Sv. Petra cesta, Hočevar, Sp. šiška.

Tatvine in vlomni se množe

Ljubljana, 19. januarja.

V noči od sobote na nedeljo je bil v Ljubljani zopet izvršen večji vlom. Poskusnik Alojzij Šešek ima v šupi vnovčevalnice na Dolenjski cesti shranjene razne avtomobilske dele, motorje itd. To je vohal podjeten tat, ki je v noči od sobote na nedeljo vlomil v šupo in mu odnesel 2 avtomobilska magnetna in del tretjega v vrednosti 2300 Din, električno žarnico, aparat za olje, 5 motornih sveč in razno orodje, vse skupaj v vrednosti 5380 Din. Vse kaže, da je vlom izvršil nekdo, ki je moral vedeti, kaj ima Šešek v šupi. Tat je moral tudi dobro poznati razmere. V šupo je prišel čez dvoršče in jo tudi po isti poti popihljal. O vlomih je bila obveščena policija.

Včeraj popoldne je prijavila zasebnica Zofija Žagar, da je nekdo njene hiške v čakalnišni kina Matice ukradel bo, vredno 300 Din. — Zrtov tatov je postal tudi žagar Abin Južina, ki je bil tako nepravilno, da je pustil okno svojega stanovanja v Zadržni ulici 12 v Mostah odprto. To je izkoristil podjeten tat in mu iz sobe odnesel 250 Din vreden suknjič in 200 Din vredni ženski plašč.

Nesreče in nezgode

Ljubljana, 19. januarja.

Davi in smoti so pripeljali v ljubljansko bolnico precej žrtv nesreč, med njimi več iz Ljubljane. Precej težka nesreča se je pripetila davi na Zaloški cesti, kjer je tovarni avto podrl nekoga kolesarja, druga težka prometna nesreča se je pa pripetila včeraj v Mostah, kjer je brezobzirni kolesar podrl mladega brezposelnega mehanika in ga tudi precej poškodoval.

Davi okrog 8. se je pripetila na križišču Zaloške in Stare poti precej težka nesreča. Po Stari poti je privozil na kolesu akademik France Dergane in hotel zaviti na Zaloško cesto, po kateri je istočasno pridrel tovarni avto tovarne »Saturnus«. Kolesar se je zaletel v avtomobil, ki ga je z vso silo treščil v stran. Dergane je odletel več metrov daleč in skoraj nezavestno obležal. Zadolbil je hude notranje poškodbe. Prepeljali so ga takoj v bolnico. Kdo je zakrivil nesrečo, ni znano. Najbrž jo je pripeljal naključje, ker sta avtomobilist in kolesar vozila po desni strani.

V Mostah je v soboto zvečer neznan kolesar povozil in podrl na tla 22 letnega brezposelnega mehanika Blaža Zorka in ga precej poškodoval. Zorko si je zlomil levo roko. Prepeljali so ga morali v bolnico. Za brezobzirni kolesarjem posvetovala policija.

V kamniški smodnišnici se je pripetila v soboto zvečer težka nesreča, katere žrtev je postal 44 letni delavec Anton Vrhovnik, zaposlen v smodnišnici. Eksplozirala je manjša količina smodnika. Nesrečni delavec je bil hipoma v plamenih. Zadolbil je precej težke opekline po rokah in obrazu. Vrhovnik so včeraj prepeljali v ljubljansko bolnico. Kaj je bilo vzrok eksplozije, ni znano. Vrhovnik domneva, da je morda iskra iz stroja zanetila smodnik.

Včeraj so prepeljali v bolnico Mihca Orešova, delavčevega sina iz ruske baraka, starega 1 leto. Fantek je vstaknil roko pod žago, s katero je njegov oče žagal drva. Žaga mu je odrezala prst na levi roki. — Podobna nesreča je doletela 22. letnega delavca Petra Schönigmannja in Klinja pri Kozarju, ki si je pri sekkanju drv odsekal prst na levi roki. — France Zorko, 26 letni poselnikov sin iz Rake pri Krškem, je 16. t. m. streljal s puško. Med streljanjem se je cev razletela, drobec je pa priletel Zorku v levo oko in mu ga je precej poškodoval. Fant bo najbrž na levo oko oslepel.

Besedo imajo naši čitatelji

Za potrebe ob Dolenjski cesti

Že 4. t. m. se je »Slovenski Narod« zavezal za pošto in javno telefonsko govorilnico na Dolenjski cesti, iz poročila o obnem zboru Sokola IV. smo pa izvedeli, da namerava Sokol že spomladi postaviti zašilno telovadnico, ki je tudi banská uprava že zanj poklonila 250 m² lesene stene.

A kam naj Sokol svojo telovadnico postavi, če nima prostora. Mestna občina je mladeniču društvu, ki ima po štirimesečnem obstoju že nad 500 članov, sicer za prvo potrebo že priskočila na pomoč, ko mu je dala v zakup za telovadniške travnik doli nasproti firme Vine. Ker je pa svet močvirjen je tudi preveč oddaljen od okoliš, kjer stanuje večina telovadcev, naraščajo in dece, razen tega pa leži tik železnice na oni strani proti barju, zato ni verjetno, da bi Sokol kdaj mogel na tem prostoru postaviti zašilno leseno stavbo, kaj šele dostojen Sokolski dom.

Sokol IV. ima sedaj svojo telovadnico v šoli na Prulah, kjer ima svojo streho že tudi sokolsko društvo Ljubljana II. Ker ima zato šola tekave, se ne čudimo, da nam je zato dovoljena uporaba telovadnice le do konca majnika meseca. Ker je društvo v skrbih, da zaradi teh ovir med članstvom ne bi ponehalo veselje in navdušenje, je vložilo na magistratu prošnjo, da mu odstavi prostor ob Dolenjski cesti, ki ga ima sedaj v zakupu neka trgovina s kurivom za skladišče, drugi del parcele imata pa v zakupu dva druga najemnika. Društvo v svoji prošnji obljublja urediti tudi vse z najemniki, da bi ne trpeli izgube in škode.

Ker bo za sokolsko vedno vneli občinski svet prošnjo gotovo ugodno rešil, misli Sokol IV. že spomladi postaviti leseno stav-

bo s telovadnico, odrom za igre in knjižnico. Kar je pa za ta okraj, kjer zlasti na Galjevičevu stanuje mnogo družin, ki so starši zaposleni v mestu, otroci so pa sami doma brez varstva, zato namerava društvo ustanoviti v svoji stavbi tudi otroško zavetišče, ki bi bilo za ta okraj največje koristi. Društvo bo pa rado ustanovilo tudi lutkovno gledališče, a manjka mu tudi prostora za delovanje pevškega in godbenega oddelka ter za predavanja in družabne sestanke, saj je vseinu mestu znano, da na dolenjski strani ni nobenega lokala, ki bi bil primeren za večje prireditve.

Že zadnjič je članek v »Slovenskem Narod« vsestransko dokazal nujno potrebo pošte in javne telefonske govorilnice na Dolenjski cesti, prav tako kakor Sokolski dom in pošta je pa nujno potrebna vsaj štirirazredna osnovna šola za vse deca na dolenjski strani Gruberjevega kanala. Šola na Barju je za večino otrok preveč oddaljena, daleč ima pa deca tudi v šole na Prulah, k s v. Jakobu, na Zoisovo cesto in v Lichtenturnov zavod in starši so za svoje male vedno v skrbeh, da se ne zgodi kakšna nesreča zaradi velikanskega prometa. Pomislite samo na ozki Dolenjski most, ki je prav takrat, ko grede otroci v šole, vedno nabasan z avtomobili, vozovi, električnimi železnici, avtomobili in kolesarji, saj ima vsa dolenjska stran in vse občine pod Krimom pristop v mesto le čez ta že davno mnogo preozki most. Otroci so vedno v nevarnosti, da ne pride kdo pod kolesa, zato naj občina vsaj za najmanjši, ki imajo sedaj tudi predaleč v šole, otvori na naši strani štirirazredno osnovno šolo.

Kakor je potrebna stavba za Sokola IV. prav tako bo pa rabila novo stavbo tudi šola, pošta pa prostore. Najbolj ekonomično bi torej bilo, če bi občina zgradila s telovadnico, kjer bi telovadil tudi Sokol, po-

G. G. Norris.

32

Vroča kri

Roman.

Vrgla je odejo s sebe, segla po vžigalnicah, prižgala luč in se zagledala v smehljajoči obraz na fotografiji v obledelem okvirju. Vzela je sliko v roke, sedla na rob postelje in zrla dolgo nemo ne na njo, temveč pred se v tla. Potem je obrnila okvir in odstranila dva žeblička; v naročju ji je padlo steklo s fotografijo; počasi so se njene ustnice krčevito stisnile; potem je mirno raztrgala fotografijo na drobne koščke in jih vrgla v vedro pri umivalniku. Za hip ji je zaprlo sapo, to je bilo vse. Potem je hitro ugasnila luč, skočila nazaj v posteljo in skrla svoj obraz v blazine, toda pričakovano razburjenje je izostalo. Bila je čudovito mirna, njene misli so se takoj vrnile v stari tir in znova je začela razglabljati stari problem: Ali naj se poroči z Georgom? ... Mihael? Mihael je pripadal drugemu jazu, prošlosti, nič več ni hotela misliti nanj. ... Danes je bil George tisti, ki ga je hotela vzeti. In če ga vzame, ali naj mu pravi o drugih? On ni vedel za nobenega. Najbrž bi mu ne bilo prav, če bi izvedel. ... Takšni so pač moški. Toda nji se ni zdelo važno praviti mu o svoji preteklosti. Sam je imel najmanj že dvajset žensk, ki so »padle zanj«, ki so »norele« za njim. Ona mu ljubavnih pustolovščin ni zamerila. George je bil navzlic temu še vedno George in Zeldi je dobro vedela, da ljubi zdaj samo njo, ljubi z vsem srcem, kar le more. ... Ne, ni imela občutka, da bi imelo njeno ljubavno razmerje z Mihaelom in Boylstonom z močovitvijo kaj opraviti. Poleg tega se ji je zdelo, da je dala Georgu Selbyju toliko, da je bila ona tista, ki je doprinesla žrtve, če se je sploh moglo govoriti o žrtvi.

Njene zadnje misli pred snom niso veljale niti Mihaelu, niti Boylstonu in celo Georgu ne, temveč Johnu. Na Johna ni rada mislila. ... Ubogi John ...

Drugo jutro se je prebudila zelo dobre volje. Ob desetih je hotel priti po njo in po skupnem zajutрку sta se hotela zglasiti na magistratu. Prvič je opazila, kako siromašna in pičila je njena garderoba. Nobene primerne obleke, je pomislila, in jutri se morda poroči. ... Ali bo res jutri že poročena? Zakaj pa ne? Kaj ji je preostajalo drugega?

Ko so ji čez nekaj minut sporočili, da jo George spodaj čaka, se je zavedla, kako srečno se počuti, in ko je hitela po stopnicah, se je vpraševala, če ni to najboljši dokaz, da ga ljubi.

Zivahen, srečen, blažen George, nepopisno vesel George izredno dobre volje. Ah, da, bil je čeden fant, prijazen in priklapljen. Smeje in zadovoljna sta se napotila v mesto.

George je imel polno glavo misli o svoji bodoči atrakciji in navdušeno je pravil Zeldi, kaj vse si obeta od nje.

Mimogrede sta se oglasila pri njegovem prijatelju Bennie in Georgova ideja je agentu ugajala.

— Kar napiši to, dragi moj, — je svetoval Georgu. — Prej se ne da nič napraviti. In kar takoj naštudiraj svoje delo. Kdaj bi pa mogla biti premijera?

— Poprej se hočeva z gospodično Marsh poročiti.

— Ah, poroka? Poročna snov, a? No, to je pa kočljiva zadeva.

— Z agentove pisarne sta odšla v trd-

nem prepičanju, da pojde vse gladko. Vstopila sta v prvi vlak nadzemne železnice, srečna, razposajena, vedrega duha; oh, poročiti se je pa res zabavno! Solnce je sijalo na umazane fasade zamarnjenih hiš, mimo katerih je drvel vlak, zrak je bil pomladni, pogojen je bil kri močnejše po žilah in redčil vrste stopačev na klopih mestnega parka. Zeldi je vsa ponosna pomislila, da vedo vsi ljudje, kaj nameravata. Namerjena sta bila na magistrat. Zeldi naj bi se omožila! Ozrla se je na Georga; dišal je prijetno, njegov gladki obraz je imel klasične poteze, nežno občudovanje ji je napolnilo srce.

Na magistratu sta opravila izredno hitro. Stopila sta k okencu in vsak je moral izpolniti vprašalno polo: ime in naslov — dan in kraj rojstva. — Šele zdaj je izvedela, da se piše George v resnici Emil Petersen.

— Moj ded je bil Danec, — je dejal George, — več let nisem povedal svojega pravega imena.

— Gospa Petersen, — je zamrmrala Zeldi začudeno.

— Ho, nihče te ne bo tako nazival. Sovražim »Petersene«. Za ljudi boš »gospa Selby«, v poklicu pa ostaneš Zeldi Marsh, kakor si bila.

— Zdaj pa še pristan, — je dejal in se potkal na prsa. — Da, še nikoli nisem storil kaj takega, toda zdi se mi, da ni tako hudo, kakor pravijo. ... Si bila že kdaj omožena, Zeldi?

Srce se ji je malo skrčilo, toda v zadrego se ni dala spraviti. Odgovorila je smeje:

— Ah, kvečjemu enkrat ali dvakrat. Obedovala sta imenitno v Waldorfu, toda elegantno oblečene dame pri drugih mizah so ji pokvarile vse veselje. Postala je otožna in potrta.

— Kaj pa je, dušica?

Ni mu hotela povedati. Nobene obleke, nobenega klobuka. celo poštenih rokavov ni imela za poroko. Pomislila je, če bi ji morda madame Boulanger posodila nekaj denarja ... ali pa bi prosila Johna, naj ji pomaga iz zadrege.

Iz hotela jo je odvedel George v novo Tiffanyjevo poslovno palačo. Razkošje je Zeldi iztrenilo.

— Ne, George! Pojdiva raje v manjšo trgovino.

— Toda, ljubica, tvoj bodoči mož vendar ve, kaj dela, in dela vse prav. Pred pultom, kjer si je dala pometiti prstan, je čutila, kako je zardela. Zrla je nepremično na izložbo, dočim se je posvetoval George s svilasim gospodom, kaj bo treba v prstana vgrvirati.

— Kaj misliš ti, Zeldi — Zeldi od Georga in datum? Na notranji strani, seveda. Ti je prav? Da, a? Torej jutri zjutraj pridem pote. Gleda, da boš pripravljena, jutri mora biti vse urejeno.

Zelala si je — ah, George ji je šel na živce!

Nenadoma jo je obšel strah. Opetekaj se je odšla pred Georgom in prišla je zopet na cesto. George je predlagal, da bi šla v malo Around-the-Corner cerkev in poiskala župnika, da bi izvedela, kdaj bi ju mogel drugi dan poročiti.

Ah, ona bi se najraje sploh ne omožila! ... Ni, ni se hotela omožiti! ... Saj to je bilo za vse življenje, poročiti se ni šala ... »Gospa Petersen!«

Ali sta se ... ženske življenje in ...

Velik dobrotnik človeštva

Ameriški bogataš Eastman ustanavlja zavode, v katerih lečijo otrokom zobe

Za Američane je najbolj značilno praktično pojmovanje življenja. Navadno pravimo tej dobri lastnosti lov za dolarjem, toda v resnici ne gre vedno za dobičkaželjnost. Sicer je pa tudi res, da so Američani močno udarjeni na denar, toda to jim je nekakšen sport. In tudi zameriti jim ne moremo, kajti malo je ameriških milijonarjev, ki bi na svojem bogastvu sedeli in ga zapustili lenim, zapravljivim potomcem, da bi ga v brezdelju razmetali. Nikjer na svetu ni toliko mecenov kakor v Ameriki. Ni večjega ameriškega mesta, ki bi ne imelo krasne in bogate Carnegiejeve knjižnice. Milijoni, žrtvovani v ta namen, so bili dobro naloženi. kakor se vidi na presenetljivem številu posetnikov. Kaj je storil nedostopni Rockefeller za znanost vsega sveta, je dovolj znano. Koliko so žrtvovali ameriški bogataši za muzeje in galerije, si mi v skromnih razmerah niti misliti ne moremo. Sto in sto milijonov so dobile ameriške univerze in zato ni čuda, da so se tako lepo razvile.

Zanimiv in vsega spoštovanja vreden pojav med ameriški mecenji je G. Eastman iz Rochestera, znan vsemu svetu po svojih fotografskih aparatih. Ta si je izbral za svoje polje delovanja skrb za zobe mladine. Ko so se približno pred 15 leti v Ameriki ugotovili vzročno zvezo med boleznimi zob in drugimi boleznimi, so izračunali, kako ogromno izgubo trpi narodno gospodarstvo zato, ker ima že mladina slabe zobe. Predaleč bi zašli, če bi hoteli omeniti, kaj vse so Američani v tem pogledu doglali in dokazali. Eastman se je začel takoj zanimati za to vprašanje in

prišel je do spoznanja, da je bolje lečiti boleznijo že pri otroku in imeti zdrave ljudi, kakor pa čakati, da začno bolehati odrasli ljudje, pri katerih je lečenje mnogo težje. Zlo je treba čimprej izkoreniniti in poskrbeti, da pridejo v življenje zdravi in krepki ljudje. Mož je ustanovil leta 1916, v svojem rojstnem kraju velik, moderno opremljen in vzorno organiziran zavod za nego otroškega zobovja. Samo poslopje je veljalo nad 400.000 dolarjev. V fond za vzdrževanje zavoda je položil Eastman 1 milijon 800.000 dolarjev, poleg tega je pa določil še letno podporo v znesku 3 milijone Din.

Eastman je izjema med Američani, ki so večinoma zelo nacionalni in se zanimajo samo za svojo domovino. Čim se je prepičal, da so v Evropi razmere glede sistematične borbe proti posledicam tako zvane fokalne infekcije ali z drugimi besedami iz gnilega zobovja izvirajočim boleznim mnogo slabše kakor v Ameriki, je ustanovil leta 1928, tak zavod tudi v Londonu. Predlanskim je žrtvoval zopet nekaj milijonov za tretji zavod, ki so ga ustanovili v Rimu. Proti koncu preteklega leta smo pa čitali, da je dal Eastman tudi Parizu en milijon dolarjev in da dobi tudi Francija zavod, v katerem bodo brezplačno lečili otrokom zobe. Nedavno je pa dobil v iste namene tudi Stockholm od plemenitega Američana en milijon švedskih kron. Tako velikodušni znajo biti pač samo Američani. Škoda le, da je Eastman redka izjema, kajti če bi bilo mnogo takih mecenov, bi bili tudi v Evropi položaj v marsikaterem pogledu boljši, kakor je zdaj.

Kazen in uteha za dvoženstvo

Čudne stvari se gode na svetu in čudna je usoda mnogih ljudi. Pred 18 leti se je preselil ključavničar (180 Luder iz Mannheima v Ameriko in s seboj je vzel tudi ženo. V objavljeni novi deželi ga je čakala stara beda. Luder je moral trdo delati, da se je z ženo skromno preživljal in okusil je vse bridkosti ljudi, ki pridejo brez sredstev v Ameriko. Najprej je snažil čevlje in pomival posodo, potem je postal kolporter, dokler se ni končno lotil svoje obrti. Tedaj je pa izbruhnila vojna in Luder je kot dober Nemec mislil, da mora izpolniti svojo dolžnost do stare domovine. Napotil se je v Nemčijo in oblekel vojaško suknjo, bi' je ujet in z avstrijskimi ujetniki se je vrnil domov. V Avstriji je dobil službo pri železnici.

Ta čas si je mož prizadeval najti svojo ženo, ki jo je bil pustil v Ameriki. Pošta mu je pa vračala pisma, češ, da njegove žene ne more najti. Tudi ameriške oblasti mu niso mogle pomagati. V dobri veri, da mu je žena umrla, se je Luder v Inomostu drugič poročil. V srečnem zakonu je živel do lanskega leta, ko je dobil od sodišča obvestilo, naj prevzame dedščino po svoji v Ameriki umrli ženi. Šele tedaj je izvedel, da je živel celih osem mesecev v dvoženstvu. To je prišlo ljudem na ušesa in sledila je ovadba. Luder se je moral zagovarjati pred so-

diščem v Inomostu zaradi dvoženstva. Obsojen je bil na dva meseca zapora in sicer pogojno, ker se je sodišče prebrčalo, da je grešil obtoženec brez slabega namena. Znatno olajšanje je pa ubogemu Ahasveru dedščina v znesku 20.000 mark, ki pomeni zanj konec bede in pomanjkanja.

Učenjak brez človeških pravic

Eden najzanimivejših udeležencev angleško-indijske konference je bil zastopnik zaničevane indijske kaste parijer iz Ambedkar. Zaradi svoje visoke kulture in izredne družabne uglednosti je bil dr. Ambedkar dobrodošel gost v angleški družbi, nikakor pa ne v indijski, ki ga smatra še vedno za »nečistega parijer«, čeprav je dosegel s svojo marljivostjo in nadarjenostjo visok družabni položaj.

Že v zgodnji mladosti je opozoril Ambedkar nase nekega angleškega učitelja, ki je videl na verandi šole sedeti malega dečka in poslušati pouk. Učitelj se je kmalu prepičal o izredni nadarjenosti indijskega dečka. Za malega pripadnika zaničevane kaste se je zavzel neki angleški mecen, ki ga je poslal na univerzo v London in pozneje še v Bonn. In dr. Ambedkar je znan zdaj kot strokovnjak na polju prava tudi izven mej Indije. Toda v Indiji je ostal navzlic visoki izobrazbi zaničevan parij. Nihče ga doma niti za drag denar ne obrije, noben kočijaž ali šofer

ga noče voziti, noben hotelir mu ne da sobe. Vse, česar se dotakne, celo voda, ki jo pije, velja za nečisto. Odlični pravnik ne sme hoditi niti po hodniku, temveč samo po sredi ulice, kajti v Indiji so ljudje tako strogo razdeljeni na kaste, da se parijev izogibljejo, češ, da bi se oskrunili, če bi se dotaknili njihove obleke.

Ali sme mož odpirati ženina pisma

Mnogo prahu je dvignila v francoski javnosti sodbba, ki jo je izreklo te dni sodišče v Bordeauxu. Sodnik je namreč priznal, da ima mož pravico odpirati pisma, naslovljena na njegovo ženo. V motivaciji sodbbe je rečeno, da je mož po zakonu čuvár rodbinske časti in da že zato lahko odpira na ženo naslovljena pisma, v katerih utegnejo biti važne, na rodbino nanašajoče se informacije.

S tem naziranjem se pa ne strinja del francoskega tiska in seveda tudi ženski svet ne. Ženske pravijo, da smejo odpirati pisma samo tisti, na ktere so naslovljena. Celo oni, ki se v načelu strinjajo s sodnikovim naziranjem, zahtevajo, naj se rodbinska pisma odpirajo vedno pričo naslovljenca. Žene pa pripominjajo, da imajo tudi one pravico odpirati moževa pisma, če priznavamo to pravico možem. Sklicujejo se tudi na določbo francoskega zakona, ki ne prepoveduje ženi brskati po moževih žepih.

Najboljše, najtrajnejše, zato najcenejše!

Umor in samomor

V petek zvečer se je odigrala v ordinacijski sobi zobotehnikarja Kaiserja v Rumburgu na Češkoslovaškem pretresljiva tragedija. K zobotehniku je prišel 28letni sin lastnika drogerije Fridrik Möller in zasnubil njegovo 17letno hčer. Mladi Möller, ki je bil hud morfinist in se je moral že večkrat lečiti po raznih sanatorijih, je pa naletel na gluha ušesa. Zobotehnik mu je povedal v obraz, da mu hčerke pod nobenim pogojem ne da. Razburjeni mladenič je potegnil iz žepa revolver in ustrelil iz neposredne bližine dvakrat na zobotehnikar, ki ga je zadel v trebuh.

Navzoča je bila zobotehnikova hčerka, ki je potegnila težko ranjenega očeta na hodnik in zaklenila vrata, v deča v ordinacijsko sobo. Zobotehnik se je na hodniku zgrudil in umrl. Kmalu so prihiteli orožniki in obkolili hišo, misleč, da jih bo Möller napadel. Celo uro so oblegali hišo, potem so pa razbili okna ordinacijske sobe in našli mrtvica v mlaki krvi. Möller se je ustrelil v glavo in krogla mu je prebila glavno žilo. Ko so vrtili orožniki v sobo, je bil že davno mrtel.

Mali oglasi

Vsaka beseda 50 par. Plača se lahko tudi v znakih. Za odgovor znakovi! — Na vprašanja brez znakov ne odgovarjamo. Najmanjši oglas Din 5.—

Lepo stanovanje

s 4 sobami se za februarjev termin odda v II. nadstropju. Več pove kamnosek Vodnik. 622

Premog. drva. koks

prodaja
»ILIRIJA« d. o. z., Ljubljana,
Dunajska c. 46 — telef. 2820
Miklošičeva c. 6 — telef. 2595

Kdo odda gostilno!

Prevzamem takoj. Kavci zmožen in dober plačnik. Prednost imajo kraji Kranj ali Domžale. Ponudbe na upravo »Slov. Narod« pod »Francie«.

L. Mikuš

Ljubljana,
Mestni trg 15
priporoča svojo zalogo
dežnikov in solčnikov
ter sprehajalnih palic.
Popravila se izvršujejo
— točno in solidno. —

Ženitna ponudba

Gospodična, ki se je javila pod
šifro »Plemenit karakter št.
516«, naj izvoli dvigniti list
pod števil. 516 »Plemenit ka-
rakter« pri upravi »Sloven-
skega Naroda«. 619

Zanesljiv šofer

ne čez 30 let star, brezpogoj-
no zanesljiv vozač, po možno-
sti izkušen strojni mehanik,
več vseh popravil, dobi služ-
bo. Prostilci, ki obvladajo
hrvatski in nemški jezik, naj
se oglase in predložijo spriče-
vata na naslov: Beiersdorf —
Maribor, Gregorčičeva 24. 623

Telefon 205°

Premog
suha drva
Pogostih Boborčev

HOTEL MIKLIČ

ima naprodaj prav dobro gno-
jeno

črno vrtno zemljo

po
Din 20.— m² na razpolago in
odvoz je do konca marca 1931
615

Dospela so pristna štajerska, dolenska in dalmatinska vina

Se priporoča

Restavracija „Pod Skalco“

LJUBLJANA, Mestni trg št. 11

Tribuna dvokolo s „Sachs“ motorjem

posebno močni, okvir niz-
ek, močnejša pnevmatika,
motor v sredini mon-
tiran z dvojno predstavo
in spojko, 1 1/4 K. S. —
Vozi 30 do 40 km na uro
in porabi 2 litra goriva na 100 km.
Dobi se tudi sam motorček, katerega se
lahko na navadno močno kolo montira. Ce-
na prav nizka, ceniki franko.

»Tribuna« F. B. L. tovarna dvokoles in otroških vozičkov,
Ljubljana, Karlovska cesta št. 4.

Priložnostni nakup

Rokavice

Nogavice

zimsko ter drugo perilo, damske torbice in aktovke, kra-
vate, ROBEČKI, vsakovrstne TOALETNE POTREBŠČINE,
naramnice in sploh GALANTERIJSKO BLAGO.

JOSIP PETELINC, Ljubljana

za vodo blizu Prešernovega spomenika.

Zaradi velike zaloge znižane cene!

Občina Ljubljana
Mestni pogrebni zavod

Potrti globoke žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem pretužno vest, da je naš iskreno ljubljani soprog, oče, stari oče, brat, stric, tast in svak, gospod

Dominik Battelino

bivši podjetnik

dne 18. t. m. po daljšem mukepolnem trpljenju, previden s svetotajstvi, mirno preminul. Pogreb nepozabnega pokojnika bo v torek, dne 20. januarja 1931 ob 3. uri popoldne izpred mrtvaške veže splošne bolnice na pokopališče na Viču.

Vič - Ljubljana, dne 19. januarja 1931.

Žalujejoči ostali